

PINJA MINKKINEN

The 27

Pohdintoja taidemaailmasta ja identiteetistä

KUVATAITEEN KOULUTUSOHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Minkkinen, Pinja; The 27 – Pohdintoja taidemaailmasta ja identiteetistä

Opinnäytetyö, AMK

Kuvataide

Toukokuu 2024

Sivumäärä: 26

Opinnäytetyössä tutkittiin identiteettiä ja taiteen saavutettavuutta sekä niiden roolia taiteilijan arkielämässä, työskentelyssä ja opinnäytetyönäytelyssä. Lisäksi käytiin läpi taiteen lähestyttävyyteen liittyviä haasteita ja esitettiin keinoja niiden ratkaisemiseksi. Taiteilija kertoi historiastaan taiteen parissa, identiteetistään ja omakuvaan synnystä.

Avainsanat: Taide, identiteetti, saavutettavuus, esteettömyys, omakuva, maalaus

ABSTRACT

Minkkinen, Pinja; *The 27* – Pondering about the art world and identity

Bachelor's thesis

Fine arts

May 2024

Number of pages: 26

The thesis explored themes of identity and the accessibility of art as well as their role in the everyday life of the artist, her work and the thesis exhibition. Also going over challenges that are related to the approachability of art and proposing ways of solving them. The artist spoke about her history with art, her identity and the origins of her self-portrait.

Key words: Art, identity, accessibility, self-portrait, painting

SISÄLLYS

1 ENSIMMÄINEN LUKU/ JOHDANTO	5
2 TAITEEN LÄHESTYMISEN VAIKEUS	6
2.1 Pelkoja ja ennakkoluuloja	6
2.2 Takkuinen taidepuhe	8
2.3 Taiteen saavutettavuus	9
3 TAITEILIJAN IDENTITEETTI JA OMAKUVA	12
3.1 Identiteetin jäljillä	12
3.2 Teosprosessi ja opinnäytetyönäyttely	15
3.3 Jälkikäteen ajateltua	21
4 LOPPUSANAT.....	23
LÄHTEET	

1 JOHDANTO

Neljä vuotta. Lähes sen verran on kulunut siitä, kun sydän pamppaillen lähetin hakemukseni Kankaanpään taidekouluun. Elettiin ensimmäistä koronavuotta, jolloin hakuprosessi pääsykokeineen toteutettiin sähköisesti ja etäyhteydellä. Olin sulkeutunut isäpuoleni vanhaan, järvenrannalla sijaitsevaan mökkiin työrauhan takaamiseksi. Jo kokeiden ensimmäisenä päivänä paineet, itsekritiikki ja pelko ajan loppumisesta saivat minut purskahtamaan itkuun. Olin lähestulkoon valmis luovuttamaan – sen sijaan poistuin työpöytäni äärestä, pesin käteni ja ajoin Saarijärven keskustaan hakemaan pitsaa. Lämmin, juustoa pursuava siivu kädessäni ajattelin, että ehkä tämä tästä. Jospa jatkaisinkin vielä huomenna.

Seuraavan kerran itkin äitini sylissä noin kuukautta myöhemmin, lopetettuani juuri puhelun koulun opetuspäällikön kanssa. Olin saanut opiskelupaikan.

Neljä vuotta. Hurjan pitkä aika, joka on kuitenkin kulunut niin nopeasti. Peiliin katsoessani koen hämmennystä ja epäuskoa. Tunnen oloni vanhemmaksi, mutten juurikaan viisaammaksi. En edelleenkään tiedä mitään veistämisestä, enkä luultavasti osaisi käyttää puutyöluokan koneita rakentaakseni itselleni taulupohjan. En myöskään aina ymmärrä ympärilläni käytävää keskustelua taiteesta – ymmärtävätkö muut? Toisinaan taiteen jatkuva läsnäolo saa minut ahdistuneeksi, jotenkin vaivalloiseksi. Kalpeassa galleriatilassa valkoiset seinät tuntuvat vangitsevan sisäänsä. Taiteen sijaan puhuisin mieluummin ihan mistä tahansa muusta, jopa säästä. Miksi minusta tuntuu tältä? Lapsesta saakka suurin haaveeni on ollut tulla ihka oikeaksi taiteilijaksi. Eikö tämä olekaan sitä mistä olen aina unelmoinut?

Tässä opinnäytetyössä puran ajatuksiani identiteetistä, kuvataiteilijaksi valmistumisesta sekä siihen liittyvistä haasteista. Taide on osa minua, keino, jonka avulla tutkin itseäni ja kaikkea itseni ulkopuolella. Vaikka luominen itsessään on iloinen ja kaunis asia, on taiteen kentällä havaittavissa monia epäkohtia ja

sudenkuoppia, joiden kanssa kipuilevat niin taidealalla kuin sen ulkopuolella olevat. Koen näiden tekijöiden vaikuttavan voimakkaasti myös omaan minäkuvaani taiteilijana sekä siihen, miten katselen taidemaalma siirtyessäni itse osaksi sitä. On tärkeää, että ongelmia pystytään käsittelemään piirin sisällä – ei vain sen ulkopuolella.

Tutkittuani ensin taiteen saavutettavuutta ja taidealalla vallitsevaa keskustelukulttuuria siirryn lopulta tarkastelemaan oman taiteilijaidentiteettini historiaa ja kehittymistä lapsuudesta nykyhetkeen. Tämän inspiroimana kerron myös opinnäytetyöni taiteellisen osuuden, 27-osaisen omakuvan, synnystä. Parhaimmillaan opinnäytetyöni voi toimia vertaistukena muille samanlaisten tunteiden kanssa painiville taiteilijoille sekä herättää ajatuksia siitä, miten voimme kehittää taiteen asemaa maailmassa.

Kiitos opiskelijatovereille, ystäville, perheelle ja SAMK:n henkilökunnalle, että olette olleet mukana matkallani.

2 TAITEEN LÄHESTYMISEN VAIKEUS

2.1 Pelkoja ja ennakkoluuloja

Elokuussa 2023 juhlistin toisen yksityisnäyttelyni avajaisia Jyväskylässä, Kulttuuritalo Villa Ranassa. Paikalle saapui liuta perheenjäseniä – mukaanlukien isäni uuden vaimonsa kanssa, joka perille päästyään hermostuneesti naureskellen totesi googletelleensa matkan aikana, miten taidenäyttelyyn avajaisissa kuuluu käyttäytyä. Muutamaa viikkoa myöhemmin olin kesätöissä kassaneitinä, kun työtoverini kysyi minulta jotakuinkin samaa asiaa. Hän vaikutti vilpittömästi huojentuneelta kuulleessaan, että taidenäyttelyyn ovat kaikki tervetulleita omana itsenään. Molemmat keskustelut käytiin hyvässä hengessä huumorin siivittämänä, mutta niiden taustalla piili jotakuinkin sama ajatus: ”kun en minä oikein ymmärrä taidetta.”

Taidekoulussa viettämieni vuosien aikana olen kuullut tämänkaltaisen lausahduksen niin monta kertaa, että niiden laskemiseen tarvitaan jo kahden käden sormia. Useimmiten lausuja on tuttava tai sukulainen, joka tietää minun opiskelevan kuvataiteilijaksi, mutta ei ymmärrä (tai ainakaan usko ymmärtävänsä), mitä tämä todella tarkoittaa. Toisaalta he eivät myöskään uskalla esittää tarkentavia kysymyksiä, vaan hyväksyvät lyhyen kuvaukseni siitä, mitä teen ja mitä minusta on tulossa. Heidän silmissään taide, taiteilijuus ja taidemaailma näyttäytyy mystisenä, jopa hieman pelottavana. Alalle valmistavana ja sitä jo melko läheltä seuranneena pystyn ymmärtämään, mistä tällaiset ennakkoluulot kumpuavat.

Opiskeluaikanani olen joutunut todistamaan myös avointa vähättelyä ja vihamielisyyttä taiteilijoita kohtaan. Silmäni pyöristyvät edelleen muistelllessani opettajien kertomuksia siitä, kuinka opiskelijat ennen vanhaan saivat kadulla juosta paikallisia karkuun välttääkseen turpasaunan. Nykyään väittelyä käydään erityisesti internetin ja sosiaalisen median kommenttipalstoilla. Taidetta ei välttämättä nähdä oikeana työnä, vaan rehellisten veronmaksajien rahoittamana turhana harrasteluna, jolle ei ole mitään todellista tarvetta maailmassa. Mikäli kommentoijalla ei lähtökohtaisestikaan ole halua oppia uutta tai kuulla vastapuolen näkemystä, jää keskustelu odotettavasti hedelmättömäksi. Tämänlaiset tilanteet ovat luonnollisestikin asettaneet turhautuneet taiteilijat puolustuskanalle. Opinnäytetyössäni keskityn kuitenkin enemmän sellaisiin ihmisiin, joilla on avoin suhtautuminen taidetta kohtaan, muttei ehkä keinoja sen lähestymiseen. Vaikka selkeyden vuoksi erotan tekstissäni taidealan muusta yhteiskunnasta, on käytännössä tärkeää välttää tarpeetonta vastakkainasettelua ja me-he-tyyppistä ajattelua.

Laura Friman toteaa Ylelle kirjoittamassaan kolumnissa seuraavaa: ”Taide ei ollutkaan valmisateria, joka oli katettu kaikille. Se oli edessäni, mutta ei kuitenkaan ollut” (2021). Avain taiteesta nauttimiseen ei välttämättä ole sen ymmärtämisessä, vaan sen tulkitsemisessa. Väittely siitä, mikä on tai ei ole oikeaa taidetta, lienee menettänyt merkityksensä jo aikaa sitten – olennaisempaa on se, millainen taide kutakin katsojaa koskettaa. Moni ei myöskään tunnista taidetta omassa arkiympäristössään, eikä siksi välttämättä koe sitä merkittävänä. Pelkästään oma kotimme saattaisi tuntua tyystin erilaiselta ilman designnastiastoa, Marimekon

verhoja, radiosta kuuluvaa musiikkia tai iltayhdeksän elokuvia. Lisäksi katsojan mielipiteeseen vaikuttavat esimerkiksi taiteen tyyli, suuntaus, tekijä ja tarkoitus – Hugo Simbergin ”Haavoittunut enkeli” hivelee eittämättä suomalaismieleen iskostunutta taidekäsitystä hellempin kuin Maurizio Cattelanin seinään teipattu banaani. Vanhojen mestareiden maalauksiin ja veistoksiin tottunut silmäpari saattaa kokea nykytaiteen abstraktin ja käsitteellisen luonteen naurettavana, jopa raivostuttavana (Martin, 2021). Toki omien ja muiden taidekäsitysten haastaminen on varsin terveellistä – siksi onkin tärkeää ylläpitää avointa ja osallistavaa keskustelukulttuuria taidealan ja yhteiskunnan välillä.

On muitakin syitä, jotka saattavat etäännyttää ns. maallikon taiteesta. Jo pelkästään taidepuhe on usein koukeroista ja vaikeaselkoista (Heinänen, 2010). Myös taiteen saavutettavuuteen liittyy paljon ongelmia, joihin puuttumalla voisimme muuttaa yhteiskunnan suhtautumista taidealaan suotuisammaksi. Näitä ilmiöitä tulen käsittelemään opinnäytetyöni seuraavissa osioissa.

2.2 Takkuinen taidepuhe

Yksi merkittävä syy ihmisten taiteesta vieraantumiseen on taidepiireissä usein ilmenevä monimutkainen puhekuulttuuri. Tällaista ammatti- ja erikoiskieltä kutsutaan toisinaan myös jargoniksi. Ammattitaiteilijoille, taidetta tutkineille ja sen parissa uraa tehneille akateemiset ilmaisut ja lainasanat voivat olla jokseenkin tuttuja, mutta tavalliselle taiteen harrastajalle ne aiheuttavat lähinnä päänvaivaa. Tässä osassa teen viittauksia erityisesti kuvataiteilija ja apulaisprofessori Kalle Lampelan sanataideprojektiin ”Varo taidejargonia!” (2023-2024) joka purkaa haastavia taidealan termejä ja esittää vastineeksi helpommin ymmärrettäviä yleiskielen ilmaisuja. Lampela on keskustellut aiheesta myös Ylen Kulttuuriykkönen-ohjelmassa (2023).

Mikä taidepuheessa sitten tarkalleen ottaen mättää? Vaikka erikoiskielellä voi olla paikkansa korkeasti koulutettujen alan ammattilaisten keskuudessa, koetaan se laajemman yleisön läsnäollessa lähinnä vastenmieliseksi. On syytä pohtia, miksi

taiteesta puhuvat tai siitä kirjoittavat valitsevat käyttää englanninkielestä lainattuja termejä kuten ”poeettinen” tai ”detalji”, kun tarjolla ovat myös yleiskielisemmät sanat ”runollinen” ja ”yksityiskohta”. Kuten Lampela projektissaan toteaa, on osa alkujaan vieraskielisistä sanoista jo vakiintunut suomen kieleen – esimerkiksi sanaa ”objekti” käytetään jo melko yleisesti ”kohde”-sanan synonyymina. Kulttuuriykkönen-ohjelmassa yhdeksi syyksi jargonin käyttöön esitetään puhujan tarvetta alleviivata omaa asiantuntijuuttaan. Tällainen yksilön nokkeluutta korostava keskustelutyyli on pahimmillaan kuitenkin eriarvoistavaa, syrjivää ja luotaantyöntävää. Ihmisten on luonnollisestikin vaikea lähestyä, oikeuttaa ja tukea taidetta silloin, kun he eivät ymmärrä mistä on kyse. Kun taide ja sen ympärillä pyörivä puhe avautuu vain sisäpiirille, vaikuttaa se kielteisesti myös taiteen rahoitukseen, joka tulee pitkälti muulta yhteiskunnalta. Akateemisella kielenkäytöllä on aikansa ja paikkansa, mutta taidemaailma ampuu itseään jalkaan sulkemalla vastaanottajat keskustelun ulkopuolelle (Lampela, 2023) – etenkin kun elämme tilanteessa, jossa kulttuuriin kohdistetaan leikkauksia toisensa perään.

Tässä kohtaa on myös kirjoittajan aika nostaa kätensä pystyyn ja myöntää oma epätäydellisyytensä sekä taipuvaisuutensa taidejargonin käyttöön. Puhun opinnäytetyöni jälkimmäisessä osassa paljon ”identiteetistä”, jolle yleiskielisempi ilmaus voisi olla esimerkiksi ”minuus” tai ”itsekäsite”. Lisäksi perustelen toisinaan itselleni ammattitermien käyttöä sillä, että yleiskielisiä synonyymeja on rajallinen määrä ja haluan välttää toistoa kirjoituksessani. Ironisesti myös opinnäytetyönäyttelymme kantaa nimeä ”Liminal”, joka Lampelan sanastossa esiintyy muodossa ”liminaali” ja tarkoittaa yksinkertaistettuna välitilaa. Lampelan mukaan termiin liittyy kuitenkin ritualistisuutta, jota ei tällä yleiskielen ilmaisulla pysty täysin välittämään. Onneksi sekä näyttelytiedotteestamme vastannut opiskelijakollega että esipuheemme kirjoittanut opetuspäällikkö tekivät parhaansa avatakseen tämän käsitteen yleisölle helpommin pureskeltavaksi.

Kiinnittämällä huomiota omaan puhe- ja kirjoitustyyliimme voimme omalla toiminnallamme vaikuttaa yhteiskunnan yleiseen suhtautumiseen taidetta kohtaan. On tärkeää miettiä, milloin akateemisten termien käyttö on tarpeellista, ja milloin on sen sijaan järkevämpää käyttää yleiskielen sanastoa.

2.3 Taiteen saavutettavuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan jokaisella tulisi olla mahdollisuus osallistua kulttuuriin ja taiteeseen yksilöllisistä ominaisuuksistaan huolimatta (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d.). Valitettavasti taiteen saavutettavuudessa esiintyy kuitenkin valtavasti puutteita. Edellä käsitellyn taidejargonin lisäksi esimerkiksi esteettömyys, sijainti, kieli, hinta ja viihtyvyys ovat sellaisia tekijöitä, jotka huomioimalla voitaisiin tavoittaa yhä useampia taiteesta kiinnostuneita ihmisiä.

Esteettömyyttä voidaan käsitellä fyysisestä sekä sosiaalisesta ja psyykkisestä näkökulmasta (Vates-säätiö sr, n.d.). Rakennetussa ympäristössä, kuten taidegalleriassa tai museossa, esteettömyyteen vaikuttavat esimerkiksi rampit, hissit, riittävän leveät kulkuväylät ja oviaukot sekä tilojen turvallisuus ja kunto. Lisäksi fyysistä esteettömyyttä voidaan parantaa sopivan valaistuksen, selkeiden opasteiden ja meluttomuuden avulla sekä kannustamalla tilassa vierailevia hajusteettomuuteen. Valitettavasti nämä tarpeet eivät aina toteudu taiteen kentällä, jos tilassa liikkuminen vaatii esimerkiksi portaiden käyttöä tai raskaiden ovien työntämistä. Heikko tai huonolaatuinen valaistus horjuttaa katsojakokemusta eikä ole eduksi tilassa esitettävälle taiteelle. Myös huono sisäilma saattaa aiheuttaa tilassa pitkään viipyvälle pahoinvointia, päänsärkyä tai muita oireita. Avoimissa ateljeetiloissa tulisi huolehtia riittävästä ilmastoinnista, jotta taiteessa käytettävistä maaleista, kemikaaleista ja muista materiaaleista ei koituisi ongelmia vierailijoille. Turvallinen työtila ja asianmukaiset suojarusteet ovat tietenkin tärkeitä myös taiteilijalle itselleen.

Sosiaaliseen ja psyykkiseen esteettömyyteen kuuluu myönteinen ilmapiiri, jossa jokainen on tervetullut tilaan omana itsenään. Tapahtumien järjestäjät, gallerivahdit, ohjaajat ja muut työntekijät voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että kaikki saavat liikkua tilassa turvallisesti ilman pelkoa asiattomasta käytöksestä. Useissa kulttuuritapahtumissa noudatetaan nykyään turvallisen tilan periaatteita, joista olennaisimpia ovat toisen ihmisen henkilökohtaisen tilan kunnioittaminen, kuunteleminen ja palautteen vastaanottaminen, vastuun kantaminen omista sanomisista ja tekemisistä sekä häirintään puuttuminen (Väestöliitto, n.d.). Vihapuhe,

ahdistelu, rasismi, seksismi, trans- ja homofobia, ableismi tai toisen kehoon tai ulkonäköön kohdistuva syrjintä eivät kuulu turvalliseen tilaan (Taideyliopisto, 2023).

Myös sijainnilla on merkitystä taiteen saavutettavuudessa. Ikävä kyllä Suomessa valtaosa taidetoiminnasta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle tai muihin suuriin kaupunkeihin. Pienimmiltä paikkakunnilta voi joutua matkustamaan useiden kymmenienkin kilometrien päähän lähimpien kulttuuri- ja taidepalveluiden pariin, mikä on haastavaa jo pelkästään julkisen liikenteen puutteiden vuoksi (Kulttuuria kaikille, 2024, kohta Alueellinen saatavuus). Onneksi koronavuodet opettivat meille uusia tapoja osallistua kulttuuritoimintaan silloinkin, kun fyysinen läsnäolo ei ole mahdollista. Verkkonäyttelyt, tallenteet ja etäohjaus ovat muutamia keinoja, joiden avulla taidetta voi tuoda laajemman yleisön saataville. Myös pop up-tapahtumat, kiertueet ja vierailut ovat hyviä tapoja tuoda taidetta pikkupaikkakunnille. Tärkeää on myös tiedottaa kulttuuri- ja taidetoiminnasta ajoissa ja näkyvästi (Kulttuuria kaikille, 2024, kohta Näin voit parantaa alueellista saatavuutta).

Helsinkiläisessä galleriassa on perusteltua, että esimerkiksi näyttelykuvaukset kirjoitetaan sekä suomeksi että englanniksi. Nykyään ohjeet ja opasteet ovat yhä enenevässä määrin saatavilla myös ukrainaksi. Tänä päivänä moni suomalainen taiteilija ylläpitää verkkosivujaan tai sosiaalisen median alustojaan kokonaan tai osittain englanniksi, mikä tietenkin edistää kansainvälistä näkyvyyttä. On kuitenkin ympäristöjä ja tilanteita, joissa on syytä pitäytyä suomen kielessä. Pienen kylän ikäihmiselle, joka on viimeksi opiskellut englantia kansakoulussa 50 vuotta sitten, on luultavasti helpompaa ottaa osaa kulttuuripalveluihin kotikielellään. Jo aiemmin mainittua koristeellista ammattitermistöä on myös syytä välttää ja pyrkiä sen sijaan keskustelemaan kulttuurista selkeällä yleiskielellä. Myös viittomakieliset palvelut taiteen kentällä edistävät saavutettavuutta – esimerkiksi Ateneumissa on järjestetty viittomakielisiä näyttelyopastuksia, mutta useimmiten asiakas itse on se, joka tilaa tulkin haluamaansa tilaisuuteen. Tietenkin tapahtuman luonteella on merkitystä sen suhteen, kenen toimesta tulkki pyydetään paikalle.

Moni ei myöskään tiedä, että suuri osa taidenäyttelyistä on täysin ilmaisia. Tämä on ymmärrettävää, sillä esimerkiksi teatteri- ja konserttilipuista joutuu usein maksamaan kymmeniä euroja. Taidetapahtumista olisikin syytä viestiä niin, että ihmiset

tietäisivät ettei heiltä vaadita suurta rahallista panostusta. Tämänkin avulla voidaan madaltaa yleisön kynnystä tutustua ja osallistua taiteeseen. Viihtyvyys puolestaan on usein mielipidekysymys – jotakuta saattaa ahdistaa esimerkiksi näyttelyvahdin hiljainen läsnäolo, kun taas toinen tutkii taidetta mieluummin omassa rauhassa ilman henkilökunnan puuttumista kokemukseen. Myös tilan arkkitehtuuri, värikyvyys tai sen puute, äänimaisema ja lämpötila voivat vaikuttaa viihtyvyyteen.

Taiteen saavutettavuus on lähipiirissäni satunnaisesti toistuva puheenaihe, tosin keskustelija käydään usein aihetta suuremmin tiedostamatta. Opiskelijakollegoiden kanssa on syntynyt ideoita matalan kynnyksen gallerioista, joissa jo ovella toivotettaisiin kaikki tervetulleiksi vierailemaan. Tällaisessa tilassa korostuisivat vapaa pääsy, ennakkoluulottomuus ja rento ilmapiiri. Olen huomannut nuorten taiteilijoiden kritisoivan puheessaan ja teoksissaan taiteen yläluokkaisuutta ja poissulkevuutta, joilla voi olla yhteyttä esimerkiksi taidejargoniin. Kenties juuri tulevat sukupolvet ovat niitä, jotka ovat etulinjassa murtamassa taidemaailman muureja.

Uskon, että paras lääke taiteen saavutettavuuden ja lähestyttävyyden parantamiseen on kommunikaatio – vuoropuhelua on käytävä avoimesti ei vain taiteilijoiden kesken, vaan erityisesti ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Kuten vanha sanonta kuuluu, tyhmiä kysymyksiä ei ole olemassakaan. Monet antoisimmista keskusteluistani taiteeseen liittyen olen käynyt nimenomaan sellaisten ystävien ja sukulaisten kanssa, jotka ovat taidealan ulkopuolella. Jatkossakin saan varmasti kuulla tutut sanat: ”minä en ymmärrä taidetta”. Toivon, että tämänkaltaisia lauseita ei otettaisi vastaan turhautumisella, vaan kärsivällisyydellä, ellei jopa innolla. Eikö ole kuitenkin hienoa olla toiselle ihmiselle oppaana taiteen maailmassa, osoittaa, että sen äärettömästä kirjosta löytyy jotakin juuri heitä varten?

3 TAITEILIJAN IDENTITEETTI JA OMAKUVA

3.1 Identiteetin jäljillä

”Minä olen taiteilija”. Lause, joka herättää heti mielikuvia kuulijassa ja asettaa puhujan tietynlaisten raamien sisään. Raameja on toki muitakin, kuten kansallisuus, sukupuoli ja seksuaalinen suuntautuminen. Artist statementissani kerron, etten halua kategorisoida itseäni tai taidettani – silti huomaan yhä uudelleen pyrkiväni identifioitumaan johonkin ryhmään. Opetushallituksen mukaan tällainen kulttuuri-identiteetti muuttuu ja muovautuu läpi elämän ja perustuu esimerkiksi yhteisille arvoille, perinteille ja maailmankatsomukselle (Opetushallitus, 2024). Nykyään sosiaalisen median alustat ovat pullollaan tilejä ja postauksia, joissa ihmiset luokittelevat itseään ja toisiaan sekä hakevat yhteenkuuluvuuden kokemuksia niin personaalisuustyypin, kansalaisuuden, diagnoosien kuin muidenkin ominaisuuksien kautta. Ehkä tämän taustalla on inhimillinen tarve ymmärtää ja tulla ymmärretyksi, vaikka tuolloin ylenkatsoisimme moniulotteisuutemme yksilöinä.

Joka tapauksessa identiteettiin vaikuttavat sekä syntymässä määritellyt ominaisuudet että henkilön kehitys ja sen aikana saadut kokemukset (The Museum of Modern Art, 2024). Elämänvalintamme, ihmissuhteemme, poliittiset näkemyksemme ja käytösmallimme ovat kaikki yhteydessä identiteettiimme. Taiteilija voi osaamisensa kautta tutkia tai ilmaista omaa identiteettiään tai haastaa yleisesti identiteettiin liittyviä käsityksiä.

Jostain syystä identiteettini taiteilijana on aina kiipinyt muiden identiteettien ylitse. Sen juuret juontavat kahden vuosikymmenen taa – kenties kauemmaksikin – kun vanhempani ensimmäisen kerran ilmoittivat kuopuksensa pienen kunnan kuvataidekouluun. Piirtäminen ja maalaaminen tulivat siis tärkeäksi osaksi elämäni jo varhaisessa vaiheessa. Peruskoulussa intohimoni herätti huomiota niin hyvässä kuin pahassa. Yleensä melko etäällä pysytteleviltä kanssaopiskelijoilta saatu huomio hämmensi ja matikanopettajan toistuva moittiminen tunneilla piirtelystä ärsytti nuorta tyttöä, jolle kynästä ja paperista oli tullut elintärkeä väylä omien tunteiden ilmaisuun. Piirtäminen oli myös yksi harvoja asioita, joissa todella koin olevani

taitava. Se sai minut tuntemaan oloni ei vain erilaiseksi, vaan erityiseksi ikätovereideni seurassa. Luovuus oli tavallaan keino hakea hyväksyntää muilta nuorilta, jotka muutoin pitivät minua outona ja karttoivat seuraani. Olemalla hyvä edes jossakin onnistuin kenties välttämään pahimman kiusatuksi tulemisen, vaikkei minua juuri hyväksytykään nuorten muodostamiin porukoihin. Täydellistä syrjäytymistä ehkäisivät nettifoorumeilla solmitut ihmissuhteet, jotka rakentuivat pitkälti roolipelaamisen ja animen ympärille. 15-vuotiaana pikkukylän kasvattina vapaa-aikani kului pitkälti tietokoneen ääressä näiden toisella puolen maata elävien hengenheimolaisten kanssa jutellessa. Toisinaan vaihdoimme keskenämme piirustuksia ja suunnittelimme tarinoita itse luomiemme hahmojen välille.

Aloitettuani lukion toisella paikkakunnalla solmin kenties tähän asti merkittävimmät, internetin ulkopuoliset ystävyysuhteeni. Kävi ilmi, että kuvataidelinja veti puoleensa muitakin sellaisia, jotka eivät syystä tai toisesta sopineet teinien muodostamiin ”klikkeihin” ja olivat siksi koulun hierarkiassa maineikkaita ja suosittuja alempana. Koko yläasteen olin viettänyt ruudun ääressä neljän seinän sisälle sulkeutuneena – nyt ensimmäistä kertaa ympärilläni oli ihmisiä, jotka antoivat minulle syyn lähteä ulos ja todella kokea maailmaa. Taiteilijoiden ja muiden lukion hyljeksittyjen välille muodostui vahvoja siteitä, joista osa on säilynyt tähän päivään asti.

Kuten jo huomataan, tarinani ei ole mitenkään ainutlaatuinen. Maailma on täynnä kaltaisiani yksinäisen nuoruuden eläneitä herkkiä taiteilijoita. Kankaanpään taidekoulussa aloitettuani jouduin toden teolla totuttelemaan taiteen ja sen tekijöiden jatkuvaan läsnäoloon. En enää ollutkaan luokkahuoneeni outolintu. Koko ikäni olin totutellut siihen, että erotuin joukosta – nyt minut valtasi pelko siitä, etten erottuisi tarpeeksi. Ensimmäisen vuoden anatomiankurssilla kuultu armoton palaute romahdutti perheeltä, ystäviltä ja vanhoilta opettajilta saadusta ylistyksestä rakentamani tukipilarit. Tajusin olevani aivan alkutekijöissäni. Enhän minä mitään osaa.

Nelivuotinen opiskelu on alkujärkytyksestä huolimatta tuonut mukanaan paljon hyvää. Vaikka matkalle on mahtunut kyyneliä, epävarmuutta ja huonommuuden tunnetta, näen omassa työskentelyssäni selkeää kehitystä. Taiteellinen tyylini elää ja

muuttuu, mutta on silti tunnistettavissa. Olen hyväksynyt, ettei taiteeni miellytä kaikkia, ja samalla iloinut niistä hetkistä kun olen onnistunut tavoittamaan kohdeyleisöni. Mikä tärkeintä, taidekoulu on auttanut minua löytämään ympärilläni kallisarvoisen yhteisön samanhenkisiä ihmisiä, jotka ovat valmiita tukemaan, auttamaan ja neuvomaan toisiaan. Olisi valheellista väittää, etten tuntisi ajoittain kateutta kollegoideni taidoista, ideoista ja menestyksestä. Suurin kaikista on kuitenkin vilpittömän ihailu, ilo ja ylpeys siitä, että olen saanut jakaa opiskeluvuoteni näiden lahjakkaiden taiteilijoiden ja valloittavien persoonien kanssa. Yhteisöllisyys ja kokemus joukkoon kuulumisesta on vahvistanut identiteettiäni taiteilijana ja tunnetta siitä, että olen oikealla polulla. Samalla silmäni ovat avautuneet jo aiemmin käsittelemilleni, taidealalla ilmeneville ongelmille. Terve itsekriittisyys ja oman identiteetin vahvistuminen luovat tunnetta siitä, että haasteet ovat kohdattavissa ja epäkohdat mahdollisia ratkaista.

3.2 Teosprosessi ja opinnäytetyönäyttely

Taidekoulussa viettämieni vuosien aikana niin opettajat kuin kanssaopiskelijatkin ovat lempeästi (joskin perääntämättömästi) ehdottaneet minulle seuraavaa: ”Mitäpä jos yrittäisit tehdä vähän isompaa?” Eikä mikään ihme, vielä opintojeni alkupuolella valtaosa maalauksistani syntyi postikortin kokoisille akvarellipohjille. Sitten teoskoko on hieman kasvanut allekirjoittaneen pyrkiessä toisinaan pois omalta mukavuusalueeltaan, mutta useiden metrien mittaisia töitä saadaan luultavasti vielä odottaa. Ajoittaisesta epävarmuudesta huolimatta en enää juuri murehdi pienikokoisia teoksiani – päinvastoin, millintarkan piipertäjän kirouksesta on vähitellen muodostunut supervoimani. Olen myös ylpeästi ottanut omakseni maalauksenopettajamme minulle epävirallisesti suoman ”miniatyyritaiteilijan” tittelin.

Pieni teos voi olla kovin intiimi – se kutsuu katsojaa luokseen, etsimään ja tekemään löytöjä, joita ei kaukaa katsoessa välttämättä havaitse. Ennen valokuvan syntyä miniatyyrimaalaukset olivat keino kuljettaa mukana rakkaan henkilön kuvaa (Siirilä, 2017). Muisto läheisestä piilotettiin esimerkiksi sormukseen tai medaljonkiin, ja vain

mikroskoopilla katsomalla saatettiin löytää maalaukseen kätkeytyjä salaisuuksia. Aivan näin kunnianhimoisiin miniatyyreihin en tämän opinnäytetyöprosessin aikana kuitenkaan päätenyt – pienimmätkin teokset sopivat hyvin kämmenelle ja olivat tarkasteltavissa paljaalla silmällä. Yksityiskohtia ja pikkutarkkaa jälkeä ei silti jäänyt puuttumaan.

Kuultuani niin moneen otteeseen kommentointia teosteni koosta, olin kenties ehtinyt rakentaa itselleni jonkinlaisen suojamuurin. Haluankin kiittää sitä kollegaa, joka muistutti, ettei minulla ole velvollisuutta puolustella maalausteni pienikokoisuutta – onhan paljon mielenkiintoisempaa, millaisia merkityksiä ja miellehtymiä teoksiini kätkeytyy. Tästä eteenpäin keskityn kertomaan enemmän opinnäytetyöni taiteellisen osion synnystä ja sisällöstä.

Vielä syyskuussa tavoitteeni oli varsin selkeä: luoda yksi tai useampi omakuva, joiden kautta tutkin ja pohdiskelen identiteettiäni ammatissani ja sen ulkopuolella. Mutta mitä oikeastaan tarkoittaa omakuva? Huomasin aiempien käsitysteni pohjautuvan pitkälti Van Goghin ja Shjerfbeckin kaltaisten mestareiden maineikkaisiin rintakuviin, mutta tiesin nopeasti, etten päätyisi aivan yhtä perinteisiin ratkaisuihin. Lontoossa sijaitsevan National Portrait Galleryn youtubekanavalla on kymmenittäin videoita, joissa tutkitaan omakuvia niin taiteilijoiden, mallien kuin kuraattoreidenkin näkökulmasta. Sen sijaan, että omakuva olisi täydellinen kopio kohteestaan, voi se kertoa myös taiteilijan tarinaa tai esittää taiteilijalle merkityksellisiä asioita (National Portrait Gallery, 2023). Omakuvaan voi sisällyttää tai siitä voi jättää pois mitä vain tekijän mielen mukaan. Tunnelmaa on mahdollista säätää laajasti ilmeiden, asentojen, valaistuksen, sommittelun, materiaalien, tekotavan ja värimaailmojen kautta. Syitä omakuvan luomiseen on lähes yhtä paljon kuin tekotapojakin.

Selasin vanhoja teoksia, muistiinpanoja, sekä puhelimen galleriasta löytyneitä kuvia laidasta laitaan. Halusin luoda teoksen joka näyttäisi minulta, mutta olisi myös kaikkea sitä, joka minua inspiroi. Tätä pohtiessani syntyi maalauksista ensimmäinen. Sen pohjana toimi selfie taidekoulun ensimmäiseltä vuodelta, jossa irvistän kameralle kieli hampaiden välissä myöhään venyneen työskentelyn jälkeen. Ihmiset paljastavat hampaansa useimmiten hymyillessään, kun taas monien eläinlajien

keskuudessa se liitetään aggressiivisuuteen. Pidin kovasti tästä ensimmäisestä aikaansaannoksestani, joka ei selkeästi ollut inhimillinen tai eläimellinen, mutta ehkä jollain tapaa kuvasti tekijänsä räväkkää, kapinallista puolta. Maalaus sai kaunistelemattomasti nimekseen ”Eka”.

On hyvin tavallista, että teokseni löytävät merkityksensä vasta prosessin aikana tai sen päätyttyä. Tarkkaan suunnitellun omakuvan sijaan päätin antaa maalausten puhua puolestani. Joukkoon päätyi luonnon ilmiöitä, kauniita esineitä, rikkoutuneita pintoja ja lisää osia omasta kehostani – sellaisiakin, joita ei pinnalta katsottuna näe. Ohjaajani kannustuksesta kokeilin taitojani myös abstraktin maalauksen saralla, joka oli vielä toistaiseksi jäänyt minulle hieman vieraaksi. Toteutin kaikki maalaukseni akvarelleilla, mutta joidenkin ilmettä piristin valkoisen geelikynän ja helmiäisvärien avulla.

Tammikuun välikatsaukseen mennessä maalauksia oli syntynyt jo yli 20. Osan näistä jätin myöhemmin tietoisesti pois värimaailmojen yhteensopimattomuuden vuoksi. Olin valmistautunut jälleen kuulemaan kommentteja teosteni koosta, ja siksi olin varsin virkistävä, että ohjaajat eivät saman tien painostaneet minua pois kotikentältäni. Sen sijaan he esittivät ideoita ja ratkaisuja teosteni ripustuksen ja asettelun suhteen. Ymmärsin, että omassa työtilassani olin tarkkaillut teoksiani varsin läheltä ja tiiviisti toistensa viereen sijoiteltuna. Vasta ohjaajien innoittamana uskalsin kuvitella maalaukseni suurempaan tilaan.

Välikatsausta seurasi parin viikon kuiva kausi. Positiivisen palautteen ja uusien ideoiden tuoma helpotus salli minun laskea siveltimeni alas ja lepuuttaa mieltäni, vaikka olinkin uhmakkaasti lupailut teoksia syntyvän vielä tusinoittain. Opiskelijatovereiden kanssa käydyt keskustelut muistuttivat, että työn laatua tai taiteilijan uurastusta ei voi mitata vain teokseen käytettyjen tuntien avulla – teemmehän kuitenkin yhtä paljon suunnittelu- ja ajatustyötä, usein myös ateljeemme ulkopuolella. Vaikka olen pyrkinyt pääsemään eroon eräänlaisesta laiskuusharhasta ja oman työpanokseni aliarvioimisesta, on stressi seurannut mukana koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Hengähdystauon jälkeen maalauksia syntyi vielä muutama, tosin ei aivan yhtä tiheään tahtiin kuin joulua edeltäneenä aikana. Työskentelyni oli näiden viimeisten kuukausien aikaan kokeilullisempaa – saatoin toteuttaa saman idean uudestaan ja uudestaan niin kauan, kunnes olin tyytyväinen lopputulokseen. Kirkkain esimerkki tästä oli triptyykin ”Cosmic lake”, osat I, II ja III, jossa tavoittelin vedenpintaa ja siihen heijastuvia valokuovia. Tämä kolmikko oli ehdottomasti teossarjani seesteisimmästä päästä.

Kuva 1 ”Cosmic lake” osat I, II ja III, 5x8cm, 6,5x10,5cm ja 7x11cm, akvarelli paperille (2024).

Pakatessani opinnäytetyönäyttelyä varten aloin katsoa maalauksiani uudella silmällä. Ensimmäistä kertaa havaitsin luomuksissani tietynlaista tarinallisuutta – kasvonpiirteet ja ulkoiset ruumiinmuodot vaihtuivat luhin ja sisäelimiin, mielen

sopukoissa huutaviin rakkeihin, jotka julistivat sanomaa kelpaamattomuudesta, rumuudesta ja epävarmuudesta. Syvän purppuraisten ja verenpunaisten huuhtoumien kautta huudot lopulta vaikenivat ja vaihtuivat lempeisiin sinisiin, helmiin ja luonnonkukkasiin. Täysin tahattomasti teosteni välille oli muodostunut jännittävä draaman kaari, jota en voisi olla huomioimatta sarjaa ripustaessani. Päätin, että katselujärjestyksessä sarjani lopettaisi ”Kasvu”, joka esittää kedolla kukkivia lemmikkejä. Näin omakuvani saisi toiveikkaan, tulevaisuuteen luottamuksella katsovan lopetuksen. Sattumalta teosten lopulliseksi lukumääräksi tuli 27 – yhtä paljon, kuin tekijällään on ikävuosia.

Kuva 2, ”Kasvu”, akvarelli paperille, 8x9cm (2023).

Ripustamaan saavuttuani yllätyin siitä, miten pieneksi teoksilleni varattu seitsemän metrin mittainen seinä osoittautui. 27 teoksen suoraan asettelu vaati muutaman tunnin maalarinteipillä mallaamista ja ravaamista tilan laidalta toiselle. Apuvälineinä toimivat niin vatupassi kuin linjalaser, jonka vaakasuoraan asettaminen oli jo itsessään harmaita hiuksia nostattavaa. Tasaisen rivin sijaan päädyin lopulta leikittelemään maalausten sijainnin kanssa niin, että teossarja soljui hieman

aaltoilevasti seinän päästä päähän. Vaikka olin alunperin toivonut teosteni välille enemmän väljyyttä, olin suhteellisen tyytyväinen ratkaisuuni – sarja säilytti tarinallisuutensa ja oli katseen tasolle sijoiteltuna miellyttävä seurata alusta loppuun. Kahdeksan tunnin ripustamisen jälkeen jalat kantoivat pho-keiton kautta Omenahotellin sänkyyn, jossa pysyttelin visusti seuraavaan aamuun saakka.

Avajaispäivänä tunsin oloni hämmentyneeksi, jotenkin epätodelliseksi. Ammattimainen taiteilija olisi kai seissyt taiteensa rinnalla, ottanut rohkeasti kontaktia vierailijoihin ja kertonut työnsä synnystä ja tarkoituksesta. Sen sijaan pyörin kiusaantuneena ympäri huonetta, jonne teokseni oli ripustettu, tarkkaillen välillä vaivihkaa ihmisten ilmeitä ja reaktioita heidän pysähtyessään maalausteni äärelle. Hermostuneisuuttani lievittivät perheenjäsenten, ystävien ja opettajien läsnäolo, heidän kanssaan jaetut ajatukset, onnittelet ja kiitokset. Kotiväeltä saatu kukkakimppu kulki uskollisesti kanssani näyttelypaikasta toiseen, ravintolaan ja Tampereen yöhön. Vasta paria päivää myöhemmin ymmärsin, että koko alkuvuoden hartaasti suunnittelemani avajaiset olivat todella ohi. Samalla alkoi laueta myös useita kuukausia mukanani seurannut stressi ja paine.

Teossarjani ei luultavasti ole ennennäkemätön tai rajoja rikkova – onhan taidemaailma jo täynnä tarinoita itsensä löytämisestä ja rakastamisesta vaikeiden aikojen läpi. Yksikään kokemus ei kuitenkaan ole täysin samanlainen. Arviointipäivänä tarkastajaa vaikutti häiritsevän teossarjassani esiintyvä sattumanvaraisuus, jolla oletan hänen viitanneen moninaisten kuva-aiheiden välistä löytyviin, vähemmän esittäviin maalauksiin. Kieltämättä nämä muutamat teos mursivat sarjan muutoin tarinallista virtausta, ja harkitsin jopa jättäväni ne pois lopullisesta kokonaisuudesta. Koen sattumien ja suunnittelemttomuuden kuitenkin olennaiseksi osaksi taidetta ja työskentelyprosessia – aivan kuten koen ne osaksi elämää ja inhimillisyyttä. Tämän vuoksi teossarjassa esiintyvä umpimähkäisyys sopii mielestäni hyvin myös omakuvan teemaan. Kaiken kaikkiaan olen ylpeä siitä, mitä olen tehnyt, ja että tein sen omalla tavallani.

3.3 Jälkikäteen ajateltua

Jälkiviisaana aion vielä tutkia näyttelyä ja teossarjaani aiemmin käsitellyn saavutettavuuden näkökulmasta. Teoksen koko (jota muistaakseni lupasin olla käsittelemättä liikaa opinnäytetyöni loppupuoliskon ajan) asettaa jo itsessään joitain ehtoja taiteen tarkastelulle. Suurta teosta on eittämättä helpompi katsoa kaukaa näyttelytilan sallimissa puitteissa, kun taas pieniä yksityiskohtia sisältävä maalaus vaatii lähempää tutkimista. Taidekoulussakin toistuvaksi yleissäännöksi on neuvottu teoksen sijoittaminen oman katseen korkeudelle. 165-senttimetriä pitkänä erehdyn usein ajattelemaan yleisön olevan itseäni paljon pitempi, ja sijoitan tästä syystä maalaukseni hieman omaa silmääni ylemmäs. Näin tehdessäni unohdan kuitenkin sellaiset henkilöt, jotka eivät esimerkiksi pyörätuolissa istuessaan pysty katsomaan teosta ihanteelliselta korkeudelta. Parhaimillaanhan katselukokemus olisi, jos jokainen saisi teoksen tutkiskeltavaksi omalle kämmenelleen. Valitettavasti ihon kosteus, rasvaisuus ja epäpuhtaudet sekä usean käsiparin kosketus vaikuttaisivat ennen pitkää akvarellin säilytykseen, joten teokset olisi suojattava vähintäänkin vesiväriä sopivalla fiksatiivilla ennen esillepanoa.

Saavutettavuutta helpottaa toki se, että valtaosa töistäni on nähtävissä instagram-tililläni, jonka osoitetta olen parhaani mukaan viljellyt niin katalogeissa, käyntikorteissa kuin muuallakin verkossa. Vaikka algoritmin alle hukkuminen on todellinen ongelma niin taiteilijoille kuin vaikuttajillekin, on sosiaalinen media ehdottomasti yksi nykypäivän tärkeimpiä väyliä saada näkyvyyttä ja kohdata yleisöä, joka ei muuten löytäisi taiteen pariin. Olenkin pyrkinyt ahkerasti päivittämään tililleni opinnäytetyöni tuoreimpia käänteitä ja kohokohtia ja toivon, että ne ovat herättäneet kiinnostusta.

Näyttelyn viestintä oli toteutettu pääasiassa suomeksi, ja vain pari taiteilijaa oli lisännyt katalogiin englanninkielisen kuvauksen itsestään ja taiteestaan. Vaikka oma tekstini oli kirjoitettu vain suomeksi, ovat sosiaalisen median julkaisuni näyttelyä ja teoksiani koskien pääasiassa englanniksi. Maalauksiani olen nimennyt molempia kieliä käyttäen, lähinnä sen mukaan, mikä sana tai lause mielestäni sopi kuvan tunnelmaan parhaiten ja ikäänkuin maistui suussani parhaalta. Esimerkiksi ”Slit”-teoksen nimi kuulosti mielestäni englanniksi neutraalimmalta kuin suomalainen

vastine ”vako”, joka olisi liikaakin alleviivannut maalauksen seksuaalisesti vihjailevaa luonnetta. Näyttelyn sijoituessa Tampereen kokoiseen, jo melko monikulttuuriseksi muodostuneeseen kaupunkiin, on useamman eri kielen käyttäminen viestinnässä mielestäni ymmärrettävää. Jälkeenpäin ajateltuna oman katalogitekstini olisin tosiaan voinut kirjoittaa myös englanniksi.

Jo vuosien ajan Kankaanpään taidekoulun opinnäytetyönäyttely on jakautunut Galleria Saskiaan, Taidekeskus Mäntinrantaan ja Galleria Rajatilaan. Koska omalla vuosikursillani oli valmistuvia aiempaa vähemmän, toteutettiin näyttely vain kahdessa ensin mainitussa tilassa. Vammattomana ihmisenä en joudu useinkaan pohtimaan ympäristöni esteettömyyttä tai esteellisyyttä. Tällä kertaa kuitenkin kiinnitin asiaan huomiota. Taidekeskus Mäntinrannan kotisivuilla pyörätuolilla kulkevaa henkilöä pyydetään ottamaan yhteyttä etukäteen, sillä tila ei ole täysin esteetön (Tampereen Taiteilijaseura, 2024). Aiempina vuosina mukana olleen Rajatilan sivuilta ei vastaavaa tietoa suoraan löydy, mutta sanakartat.fi (Näkövammaisten liitto) kertoo, ettei galleria ole esteetön. Myöskään Galleria Saskiaan ei ole esteetöntä pääsyä (Tampereen Saskiat Ry). Oli tilaan esteetöntä kulkua tai ei, on tärkeää, että informaatio on helposti löydettävissä gallerian tai tapahtumapaikan kotisivuilla. Myös vapaasta pääsystä on syytä mainita.

Jotta en kuitenkaan kuulostaisi liian ankaralta, on aiheellista osoittaa kiitosta gallerioiden henkilökuntaa kohtaan. Ripustaminen, avajaiset ja teosmyynti sujuivat kaikki mutkattomasti, ja apua oli saatavilla aina kysyttäessä. Erityisesti Saskiassa ripustuspäivänä tarjottu kasviskeitto lämmitti vatsaa, sydäntä ja mieltä. Myös opiskelijakollegani ansaitsevat suuren ylistyksen avajaistarjoiluihin, viestintään, kuljetusjärjestelyihin sekä katalogin ja julisteen ulkoasun suunnitteluun käyttämästään työstä.

4 LOPPUSANAT

Identiteetti elää jatkuvassa muutoksessa, kasvaen ja kehittyen välillä odottamattomillakin tavoilla. Kuuluessamme osaksi ryhmää haluamme ymmärrettävästi olla ylöseitä kulttuuri-identiteetistämme. Siihen vaikuttavat ryhmän toimintatavat, ulosanti ja kommunikointi muiden kanssa. Taiteen asema maailmassa ei ole yksin kiinni taiteilijoista tai muista taiteen alan ammattilaisista – onhan myös ympäröivällä yhteiskunnalla vastuu yhteistyön ja rinnakkaiselon toteutumisesta.

Kehittämällä taiteen ympärillä vallitsevaa puhekuultuuria, sen saavutettavuutta ja yleistä ilmapiiriä voimme kuitenkin laskea välillemme muodostuneita muureja ja murtaa taidealaan kohdistuvia ennakkoluuloja. Voimme olla se henkilö, joka saa sukulaisen tutustumaan uuteen taidegalleriaan. Voimme olla se, jonka kanssa työkaveri uskaltaa jutella taiteesta tietäen, että hänen lähtökohtansa keskusteluun ovat aivan riittävät. Näkökulmia taiteen lähestyttävyyteen on varmasti enemmänkin kuin olen tässä opinnäytetyössä käsitellyt, ja toivon, että aihetta nostettaisiin reilusti esille myös tulevaisuudessa.

On toukokuu, ja opinnäytetyönäyttelyä ei enää ole. Ovella koputtelevat jo valmistuminen ja sitä seuraava itsenäisen taiteilijan elämä. Muutaman viikon kuluttua vietän 28. syntymäpäivääni. Yksi aikakausi on ohitse. Ystävän muuttolaatikoita kantaessa mielen valtaa haikeus. Neljä vuotta opin, kasvoin ja loin näiden ihmisten kanssa. Jaoimme samat käytävät, saman ruokalan, samat luokkahuoneet. Miltä näyttää elämä neljä vuotta tästä hetkestä eteenpäin? Peilattessani tähänastista matkaani saan muistutuksen siitä, että asiat ovat ennenkin järjestyneet parhain päin. En tiedä, uskonko korkeampaan voimaan – silti tällaisina hetkinä suustani pääsee usein lipsahdus ”Herran haltuun”. Vaikka taidekoulu on tullut päätökseensä, on taival taiteilijana vasta aluillaan. Jossain kaukaisessa tulevaisuudessa identiteettini on jälleen muovautunut aivan uuteen muotoon.

Kuka tietää, millaisen omakuvan silloin luon.

LÄHTEET

Friman, L. (2021). En voi sietää taidetta, josta en ymmärrä mitään.

<https://yle.fi/aihe/a/20-10000973> Haettu 17.9.2023

Heinänen, K. (2010). Taidepuhe on usein höpöhöpöä. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004754340.html> Haettu 17.9.2023

Kulttuuria kaikille (2024). https://www.kulttuuriakaikille.fi/mita_on_saavutettavuus-alueellinen_saatavuus Haettu 11.4.2024

Lampela, K. (2023). Kalle Lampelan kolumni: Taiteellisesta tutkimuksesta pitää puhua myös kansantajuisesti <https://www.uniarts.fi/artikkelit/puheenvuorot/kalle-lampelan-kolumni-taiteellisesta-tutkimuksesta-pitaa-puhua-myos-kansantajuisesti/> Haettu 2.4.2024

Lampela, K. (2023-2024). Varo taidejargonia! https://www.instagram.com/varo_taidejargonia/ Haettu 2.4.2024

Lampela, K., Tapio, V-M., Eskola, K. (2023). Varo taidejargonia! – Höttöiset käsitteet paljastava instagram-tili auttaa puhumaan taiteesta suomeksi <https://areena.yle.fi/podcastit/1-66665478> Haettu 2.4.2024

Martin, A. F. (2021). Why Everybody Hates Contemporary Art – And Artists? <https://medium.com/counterarts/why-everybody-hates-contemporary-art-and-artists-5500174b65d8> Haettu 9.11.2023

Mäلتinranta Taidekeskus / Tampereen Taiteilijaseura (2024). <https://maltinranta.fi/taidekeskus-maltinranta/> Haettu 23.4.2024

National Portrait Gallery (2023). Art explainer: what is a self-portrait? https://www.youtube.com/watch?v=pRphIV1kgIY&ab_channel=NationalPortraitGallery Haettu 4.5.2024

Näkövammaisten liitto (2022). <https://www.sanakartat.fi/fi/sanakartta/sanakartta-galleria-rajatila-alle-saapumisesta-ja-gallerian-tiloista/> Haettu 4.5.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.). Kulttuurin saavutettavuus ja moninaisuus <https://okm.fi/kulttuurin-saavutettavuus> Haettu 10.4.2024

Opetushallitus (2024). <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mika-kulttuuri-identiteetti> Haettu 4.5.2024

Siirilä, M. (2017). Tunteellisia viestejä ja rakastetun hiuksia – pikkutarkat miniatyyrimaalaukset olivat aikansa rakkaudenosoituksia <https://yle.fi/a/3-9461554>
Haettu 7.12.2023

Taideyliopisto (2023). Turvallisemman tilan ohjeet akateemisille tapahtumille <https://www.uniarts.fi/ohjeet/turvallisemman-tilan-ohjeet-akateemisille-tapahtumille/>
Haettu 6.5.2024

Tampereen Saskiat Ry (2022). <https://tampereensaskiat.com/yhteystiedot/> Haettu 4.5.2024

The Museum of Modern Art (2024). <https://www.moma.org/collection/terms/investigating-identity> Haettu 4.5.2024

Vates-säätiö sr (n.d.). Fyysinen esteettömyys <https://www.vates.fi/tietopaketti/tyoelaman-saavutettavuus/fyysinen-esteettomyys.html> Haettu 10.4.2024

Vates-säätiö sr (n.d.). Sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys <https://www.vates.fi/tietopaketti/tyoelaman-saavutettavuus/sosiaalinen-ja-psykinen-esteettomyys.html> Haettu 10.4.2024

Väestöliitto (n.d.). Turvallisemman tilan periaatteet <https://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/turvallisemman-tilan->

[periaatteet/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw -](#)

[GxBhC1ARIsADGgDjuFaKO22PlthQMfiJDeDD0HN2IVF9svN8PyzzlfNfn0ozYs3](#)

[UQShIsaAqWFEALw_wcB](#) Haettu 6.5.2024